„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
сем на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију
а рукописи
уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Поједини бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 133. У Новом Саду, у петак 16. (29.) јуна 1906. Година XXII.

Време је да се организујемо.*)

Под горњим насловом донела је сомборска „*Слога*“ у свом 24. броју од ове године веома објективно написан чланак, у коме писац истога износи своје погледе на неуспехе немађарских народа краљевине Угарске, према успесима, које бројно слабији Мађари, на сваком пољу и у сваком потхвату јавног и друштвеног живота постизавају.

Тачним прегледом и оштрим схватањем факата писац поменутога чланка налази узрок овоме неуспеху немађарских народности, а *нарочито нас Срба* у нашој дезорганизацији, управо у оном превратном стању ствари, по којем је *код нас интелигенција потиснута са јавних позиција*, те уместо да она предњачи у борби политичној и она да руководи друштвеним нам животом, — видимо сасвим другу појаву т. ј. да улогу интелигенције у народноме животу замењује полуобразован елеменат, демагог и олош.

И заиста, ово је факат, жалостан факат, са којим морамо рачунати; и то је баш оно, што нам ставља перо у руке, да и ми са неколико речи рефлектујемо на поменути чланак „Слоге“.

Одавна је у ступцима „Браника“ стварно и исцрпно доказана важност интелигенције у животу једнога народа. Одавна је „Браник“ стајао у служби те истине, наглашавајући вазда озбиљно и достојанствено, да само онај народ може постојати и успешно се борити са другим народима, којему у тој борби предњачи интелигенција. Под интелигенцијом разумевали смо увек праву интелигенцију, прекаљену интелектуалном спремом, чврстим моралним карактером, политичком слободом и самосталношћу. Само таква интелигенција има права на вођство у народним стварима и само је таква интелигенција кадра народу прави пријатељ бити.

Пуне су истине речи „Слогина“ писца, који тврди, да су много боље ишле наше народне ствари и да је борба нашега народа много часнија, озбиљнија па и успешнија била, док су на челу народне борбе стајали високи интелигенти, као што беху: *Страшимировић, Текелија, Николић - Цавер, Суботић, Милетић, И. Вучетић*, или као што су *Полит-Десанчић, Ника Максимовић, Св. Касапиновић* и други.

Но, на жалост, тим и тима подобним правим пријатељима и способним народним вођама простодушни и честити народ наш, заведен лажним демагошким обећањима, преварен црним клеветањем, окренуо је леђа, те је поверио своје поверење, а с тим уједно своју срећу и своју будућност људима, којима је све преће од народног напретка и бољитка. Место наших одличних првака заузели су људи без спреме и без моралног компаса, те онда и није чудо, што нам народне ствари иду суноврат и што у очима народа, којима предњаче запета одлични мужеви, немамо никаква угледа, јер наше садање вође нису дорасле, да с њима мегдан деле.

Радујемо се, да то кардинално начело наше странке увиђају већ и људи, који стоје ван наше странке. Радујемо се не с тога, што видимо, да наш здрав поглед на улогу интелигенције у народном животу осваја земљиште, него се радујемо, што нам се баш уважавањем тог нашег погледа, са стране, са које се томе нисмо надали, пружа јемство, да се ствари у нашем народу окрећу на боље и да се вртлог нашег политичког и друштвеног живота почиње да сталожава и на његовој површини почиње да се бистри.

Насушна је потреба народнога нам живота, да се, као што писац „Слогин“ примећује, интелигенција консолидује и организује у цели, да своме народу од услуге и помоћи буде; јер сем оног напред наведеног разлога, који је послужио, да се интелигенција потисне са јавних позиција, главни узрок, што демагогија и шарлатанство тај свој потхват успешно изведоше, лежи и у дезорганизацији наше интелигенције, која је — и ако мањим делом својим — сама рушила свој углед и утицај у народу тиме, што су поједини чланови интелигенције један другога омаловажавали и малицијозно пред јавношћу дискредитовали. Жалосно искуство последњих двадесет година ваља најзад да освести нашу интелигенцију те да је скупи у једно органично коло, у којем ће потиснути бити сви лични и сићушни обзири пред великом идејом: **среће и напретка нашег народа.** Само онда, када интелигенција буде предводила борбу народа нашег, не само да ће углед његов у очима других народа скочити, него ће и успех његове борбе осигуран бити.

П.

*) Овај смо чланак добили од једног уваженог члана наше млађе интелигенције са стране. *Ур. „Бр.“*

Избори у Србији.

Док листови Пашићева кабинета, на челу са „*Самоуправом*“, ликују и тврде, да је „народна свест“ победила на изборима за Народну Скупштину, дотле органи радикала самосталаца са жалошћу констатују, да су се *преварили* у народу, јер су мислили, да ће после 29. маја народ показати више свести т. ј. да ће радикале самосталце дићи на државно кормило.

„Релативна победа“ Пашићева кабинета на изборима испала је највише на штету радикала самосталаца, који су *од 83 мандата изгубили 32*; даље су *народњаци* од 17 мандата *изгубили* 3, напредњаци 1 од 4, социјалисте 1 од 2, а Сељачка Странка изгубила је и онај један мандат, што га је имала у последњој Скупштини. Влада се нада, да ће при накнадним изборима — има их 9 — *добити четири*. Од министара је *пропао* само министар финансија др. Лаза *Пачу* у Београду, иначе су сви остали министри изабрани, а министар унутрашњих дела Стојан *Протић* је изабран чак на *два* места. Значајно је, да су *пропали* на избору *два главна напредњака*, сам вођа странке Стојан *Новаковић* и Андра *Ђорђевић*. Од фузионашких првака *пропао је* др. Милован Ђ. *Миловановић*, посланик у Риму.

Нова Скупштина ће се састати у ванредно заседање на *Ивањ-дан*, да одобри *трговински* уговор с Аустро-Угарском, ако се овај оствари.

Чланови нове Народне Скупштине.

Чланови нове српске Народне Скупштине су ови:

Радикали фузионаши: Аца Станојевић, штампар, Атанасије Барјактаровић, земљорадник, Андра Николић, министар просвете, Андра Цветковић, трговац, Алекса Жујевић, земљорадник, Благоје Божић, земљорадник, Божа Јеличић, индустријалац, Богдан Ј. Јанковић, директор, Васа М. Гавровић, трговац, Величко Поповић, земљорадник, Велимир Вукићевић, професор, Добросав М. Петровић, економ, Драг. Васић, адвокат, Драгољуб М. Божиновић, трговац, Димитрије Тричковић, директор, Димитрије Адамовић, земљорадник, Димитрије Ристић, земљорадник, Д-р Драгутин Вељковић, лекар, Ђорђе Брачинац, трговац, Ђорђе Благојевић, економ, Ђока Стојковић, директор, Илија Илић, адвокат, Илија Михаиловић, трговац, Д-р Илија Коловић, лекар, Илија Михаиловић, трговац, Јоца Селић, трговац, Јован Шелмић, земљорадник, Јован И. Николић, трговац, Јован Станковић, министар грађевина, Јован С. Јовановић, трговац, Јован А. Јовановић, трговац, Јосиф Јањушевић, председник суда, Јаков Чорбић, трговац, Коста Стојановић, мин. нар. привреде, Коста Борисављевић, касациони судија, Крста Петровић, трговац, Костадин Пешић, земљорадник, Љубисав Благојевић, земљорадник, Љуба Јовановић, професор, Љуба Марковић, земљорадник, Михаило Баба-Милкић, трговац, Михаило Косовљанин, индустријалац, Михаило Нектаријевић, земљорадник, Михаило Радовић, свештеник, Д-р Михаило Вујић, посланик у Бечу, Михаило А. Поповић, директор, Михаило Трифуновић, професор, Михаило Јовановић, земљорадник, Михаило Минић, свештеник, Миленко Весић, министар правде, Мелентије Божовић, кафеџија, Милисав Р. Тајсић, земљорадник, Марко Трифковић, пензионер, Маринко Станојевић, професор, Милан Ђурић, прота, Милан Стевановић, земљорадник, Милан Војиновић, земљорадник, Миле Петровић, трговац, Милош Ђосић, земљорадник, Максим Сретеновић, трговац, Миладин Аћимовић, земљорадник, Никола П. Пашић, мин. председник, Никола Живковић, трговац, Никола Т. Узуновић, адв. приправник, Настас Петровић, професор, Никодије Милетић, трговац, Обрен Вучићевић, земљорадник, Петар Васић, трговац, Петар Дидић, трговац, Радисав Митровић, трговац, Радован Поповић, економ, Раша Нинић, земљорадник, Станко Петровић, трговац, Светозар Поповић, трговац, Светозар Станишић, земљорадник, Стеван Новаковић, трговац, Стеван Јанковић, земљорадник, Д-р Станојло Вукчевић, лекар, Стојан Протић, министар унутрашњих дела, Сибан Милојевић, земљорадник, Сретен Којић, пензионар, Тома Милошевић, трговац, Тома П. Ђурђевић, судија, Урош Бркић, трговац.

Радикали самосталци: Д-р Ахило Михаиловић, лекар, Андра Парађанин, трговац, Алекса Нешић, економ, Алекса Ратарац, економ, Велько Милићевић, земљорадник, Гаја Милорадовић, земљорадник, Дејан Васић, трговац, Драг. Д. Пећић, адвокат, Драг. Рашић, индустријалац, Драг. Јоксимовић, судија, Ђока Марковић, трговац, Живојин Хаџић, професор, Живко Н. Јовановић, земљорадник, Илија Ј. Анђелковић, трговац, Јован Васић, земљорадник, Јован Жујовић, саветник, Јефта Вељковић, земљорадник, Јаша Продановић, професор, Крста Ј. Прикић, економ, Коста Тимотијевић, адвокат, Коста М. Јевтић, земљорадник, Лаза С. Поповић, земљорадник, Лазар Милојковић, земљорадник, Д-р Лука Панић, апотекар, Љуба Давидовић, штампар, Љуба Стојановић, пензионер, Милош Савчић, инжињер, Михаило Поповић, свештеник, Михаило Р. Радивојевић, судија, Михаило Ранковић, земљорадник, Митар Мићић, земљорадник, Мита Исаковић, трговац, Мита Илићановић, адвокат, Миле Радојковић, трговац, Милутин Анђелић, земљорадник, Милутин Филиповић, адвокат, Милутин Станојевић, трговац, Милован Лазаревић, економ, Медо Ј. Ђаја, председник суда, Милорад Драшковић, економ, Милија Батинић, земљорадник, Никола Николић, адвокат, Никола Ранђеловић, земљорадник, Стева Миљковић, трговац, Сотир Балтезовић, трговац, Сима Катић, инжињер, Сима Златичанин, директор, Стојан Лукић, земљорадник, и Таса Живић, земљорадник.

Народњаци: Алекса Нинић, кафеџија, Д-р Воја Вељковић, рентије, Жика Дачић, земљорадник, Живојин Рафајловић, трговац, Јован Стојковић, земљорадник, Јосиф Бојиновић, земљорадник, Милосав Ј. Кундовић, трговац, Михаило Шкорић, адвокат, Михаило Ђорђевић, професор, Д-р Мита Манојловић, лекар, Петар Станковић, трговац, Радослав Агатоновић, професор, Стојан Рибарац, адвокат, Сава Илић, трговац.

Напредњаци: Драгић Самуровић, трговац, Илија Ђорђевић, адвокат, Паја Мариновић, адвокат.

Социјал-демократа: Драгиша Лапчевић, новинар.

Учешће бирача у овим последњим скупштинским изборима било је необично јако, јаче него икада до сад.

Делегације.

(Свршетак.)

Пуковник *Урбан* изјављује у име заједничког војног министра на 20. тачку питања Красојевићевих, да је војска тако дислоцирана у смислу VII. зак. чл. од године 1891. уз санкцију угарске владе односно, што се тиче Аустрије, уз санкцију аустријске владе. Онда су изнесени били разлози, који доказују, да је то дислоцирање пробитачно. Наравна је ствар, да је за те људе пробитачно, да познају монархију и њене просветне прилике. Па како то гледиште и дан данас постоји у пуној мери, то мисли војни министар, да ни за трупе, ни за војнике из Босне не би било пробитачно, кад би престало то дислоцирање по земљишту ове монархије.

Стеван *Раковски* опажа, да се министар погрешно позвао на квоту, јер нагодбени закон наређује, да у заједничким стварима влада потпун паритет. *Ако се државноправни положај Босне реши у смислу крунидбене заклетве, онда Босна може припасти само Угарској, тако да ми, вели, на Босну имамо право, које се простире и ван паритета; али и дотле мора министар употребљавати изразе који одговарају потпуном паритету.*

Заједнички министар барон *Буријан* вели, да мора да му се то омакло. Кад је говорио о квотном односају, мислио је само да ректификује схватање делегата Хегедиша. Да квотни односај нема пред очима, види се већ из података, које је поднео. Он се чак нада, да ће се тај односај с годидине у годину побољшати на корист Угарске.

Александар *Хегедиш* мисли, да га министар није добро разумео; он је, вели, изнео само неке податке па је споменуо, да ти податци не одговарају ни квотном односају.

Ференц *Нађ* моли обавештаја у погледу стања босанско-херцеговачког прорачуна. Пита, да ли ће и у будуће бити залихâ у благајни, из којих ће се моћи покрити мањак амортизације и камата, који за сад износи два и по милијона.

Заједнички министар финансија барон *Буријан* вели, да је свој назор извео само с погледом на годину 1906., али на сигурно може ставити у изглед, да ће се евентуални мањак моћи покрити из нових

извора̄ дохотку. Повисиће се пореза на пиће а и доходарина. До сад се није пореза повисила само с погледом на стање благајне.

Александар *Хегедиш* одобрава то, што министар иде за тим, да се избегне мањак да не би обе државе ове монархије морале попуњавати мањак. На његов предлог закључује одбор да се министрова изјава, која се односи на то, унесе у извештај.

Одбор изјављује, да у погледу прорачуна и завршних рачуна Босне и Херцеговине није рад да доноси икакав закључак, него да их и сад сматра као материјал за информацију.

У специјалној дебати упозорава Самуило *Бакоњи* војног министра на то, да се у Угарској сматра као велик гравамен то, што се у окупираним покрајинама понајвише употребљавају мађарске трупе.

Пуковник *Урбан* изјављује у име војнога министра, да је овај већ ове године број мађарских батаљона у Босни смањио о два, а нада се да ће се тај одношај при промени гарнизона̄ године 1907. окренути на боље.

Самуило *Бакоњи* моли, да та изјава уђе у извештај.

Известилац Павле *Хојчи* извештава, да се дислокацијони одбор већ бавио о том питању те је предложио, да се у извештај уведе сличан пасус.

У осталом се поједине поште прорачуна вотирају уз стилистички амандман известиочев.

Тим је исцрпена била расправа у $7^1/_2$ сахата.

Одбор је у суботу 10. о. м. одостоверио извештај одбора четворице.

НОВИ САД, 15. јуна 1906.

— **„Господа много говоре, и то без користи.“** Мађарски коалиционашки делегати су се и у одбору и у пленуму угарске делегације напретили министру иностраних дела грофу *Голуховском*, намлатили се празне сламе, па на послетку ипак одобрили прорачун министарства иностраних дела. Том „скретању“ претходио је један врло значајан инцидент.

Приликом серкла, што га је краљ држао после делегационог дворског ручка, приређеног у почаст угарским делегатима, краљ је ословио потпредседника угарске делегације Белу *Барабаша* овим речима:

— Хоће-ли расправа делегације још дуго трајати?

— Величанство, наша ће делегација у суботу бити готова са својим послом, пре него аустријска. Само расправа о прорачуну иностраних дела траје дуго.

На то ће краљ:

— *Чујем, да господа много говоре, и то без користи!*

Они, који су чули те речи краљеве, беху врло изненађени. *Барабаш* пак одговори:

— Величанство, кад бих знао, да ће отуда бити користи и прорачун отуда бити мањи, и ја бих можда говорио.

Краљ климну главом и оде даље, да ослови другог делегата. Упало је у очи да краљ *није ословио* потпредседника заступничке куће Стевана *Раковског*.

Барабаш сад вели, да на њега речи краљеве нису утицале као прекор, што се толико брбља, него да је краљ хтео рећи, да од тога неће ништа бити, јер ће прорачун на послетку бити примљен.

Чланови мађарске пучке странке су *јако огорчени* и чује се, да хоће да приморају министра a latere грофа Аладара *Зичија*, да *поднесе оставку*. Господу једи, што краљ није ословио њихова главног leader-а, *Раковског*. Кривни су на министра грофа Зичија због тога, мада је овај Раковског остентативно гурнуо напред.

Хја, бадава је јед и копрцање: Краљ је и опет дао извесној господи *добру бурунтију!*

Политички преглед.

— **Хрватска и Славонија**. Дана 13. (26.) о. м. одржана је пролетња главна скупштина вировитичке жупаније, која је скупштина била *ванредно* бурна. Српски православни свештеник Велько *Лукић* и др. *Пребег*, обојица резолуцијонаши, жестоким су речима нападали стари систем. Пребег је запитао великог жупана *Михаловића*, како се то слаже са његовим уставним схватањем, што је у пркос промени система, која је настала после избора̄ за сабор, остао у свом положају? Посланик *Барловић* и поджупан *Жепић* одбили су нападаје. У току препирке одбије *Лукић* напомену великог жупана Михаловића, да је његово (Лукићево) поступање *безобразлук*. После тога, што се десило — рече — не могу више учествовати у скупштини. На то изјави велики жупан Михаловић, да је то свакако неспоразум, јер он није рекао то. *Бешлић*, извештач осечког листа „Народна Обрана“, потврђује, да је и он чуо напомену великог жупана. Напротив сви чланови скупштине рекоше, да нису чули инкриминисану напомену. При свем том се *Лукић* удали из дворнице. Најпосле скупштина великом већином гласова одбаци Пребегов предлог, те *вотира поверење* великом жупану Михаловићу и поджупану Жепићу.

— **Унапређења у српској дипломацији.** У дипломатском кору краљевине Србије извршена су ова унапређења:

Посланици у Лондону, др. Мих. Ђ. *Миличевић*, и у Риму, др. Милован Ђ. *Миловановић*, унапређени су за посланике I. класе. За посланика II. кл. у Букурешту постављен је Михајло Г. *Ристић*, генерални консул у Скопљу, а за посланика II. кл. у Софији постављен је Светислав М. *Симић*, досадашњи дипломатски агент и генерални консул II. класе, с тим, да и даље управља дипломатском агенцијом и генералним консулатом у Софији. За генералног консула III. класе у Скопљу постављен је Јован М. *Јовановић*, досадашњи секретар II. кл. министарства иностраних дела. За консула I. кл. у Приштини унапређен је др. М. *Спалајковић*, консул II. класе.

— **Русија.** У руској Државној Думи је интерпелација због *ограничавања слободе штампе* изазвала врло дуготрајну дебату, у којој су учествовали силни говорници, *жестоко нападајући владу. Гамашели* (са Кавказа) изјавио је своје задовољство с агитацијом у војсци. Према њему је изјавио *Федоровски*, да *војска треба да остане ван политике*. Иначе би *Русији сигуран био непрекидан низ револуција*.

Дума је уважила прешност интерпелације о разним случајевима *пљевина* у срезу *Чернигову*, које су изведене *по заповести шефа жандармерије генерала Рубова*. Извештај о тим случајевима изазвао је велику сензацију.

Интерпелација о *употребљавању козака* у целој земљи *за полицајне агенте* дала је повода многим говорима, од којих је говор козачког посланика *Араканцева* начинио дубок утецај. Араканцев је рекао, како су козаци некад љубили слободу, али се влада латила система, да из козака̄ изгони сваки човечји осећај, те их је испунила мржњом и презрењем према Русима. Козаци веле, да они нису Руси, него засебан народ. Козаке не треба мрзити, њих треба жалити.

Посланици *Василијев* и *Севастијанов* (из крајева са Дона) захтевају, да се заврши дебата о интерпелацији због козака̄, јер Дума нема права искати, да се *козаци отпусте*. То право припада *једино монарху*.

Председник позива говорника на ред, јер је таква изјава неупутна од онога часа, чим председник допусти такву дебату.

Василијев завршује: *Козаци губе стрпљење; они ће се дићи против револуционараца.*

Посланици *Бородин, Седелников* и свештеник *Афанасјев*, сва тројица козачки заступници, одбијају напомене Василијева и Севастијанова и изјављују, да су та двојица изабрани само уз интервенцију управних власти. Козаци су ради да са руским народом живе у љубави.

Бородин чита неколико козачких писама, у којима козаци изјављују, да хоће да се врате кући, и исказују, како се разочарали, што се употребљују за полицајску службу. Они се опиру тому, што морају да буду стража богаташима, под којима Русија пати. Бородин мисли, да су оба козачка посланика, који тврде, да су козаци одани својим шефовима те да мрзе револуционарце, израдили своје говоре заједно с генералима.

Свештеник *Афанасјев* вели, да су такви говори плод погрешна схватања родољубља.

Седелников изјављује, да су козаци цару и отаџбини истински одани, али је *цар сам први слуга отаџбине, а отаџбина, коју заступа Дума, тражи слободу*. Козаци дакле немају права, да раде против воље парламента.

Сви су говори наишли на одзив и допадање, осим говора посланика̄ Василијева и Севастијанова, који су непрестано били прекидани смејом, лармом и узвицима: „Доста! Доста!“

Родичев протестује против злоупотребе монархова имена, јер монарх не може радити зло. Само власти које врше ексекутивну власт, терају злоупотребу са царевим именом. Није то само право, него је то баш дужност Државне Думе, да *открије такве злочине управе*. (Бурно одобравање).

Посланик *Алађин:* Слике, која је негда у руским душама владала о слободним и храбрим козацима, сад је са свим нестало. *Козаци врше прљаву, срамну службу*. (Одобравање).

Дума једногласно усваја преш-

ЛИСТАК.

КИШОБРАН СВЕТОГ ПЕТРА.

Написао: К. Миксат. (41)

Једва су се спремили. Мадам Кризби је јаукала и стењала, кад су је облачили, Ђурицу су истерали у ходник, да је не гледа, јер је госпођа Кризби била стидљива; велике мараме и огртаче понела је Мравучанка.

— По сандук ћу послати служавку.

Онда је узела мадаму под руку, да се ослања на њу, те је тако с тешком муком водила преко степеница.

Мадама је француске речи мешала с немачким и једнако је стењала и нешто мумлала, док је Мравучанка говорила час младима, који су напред ишли, час мадами, која је са својом чупавом фризуром изгледала, као какав болестан папагај.

— Овамо, овамо госпођице! Оно је наша кућа. Још само два три корака, госпођо. Не уједа то псето. Хе̄, белов! Одмах ћемо бити код куће. Видећете, госпођо, како ћу Вам лепу постељу наместити. Сваки јастук је од самог паперја.

Њу није бунило, што госпођа Кризби од тога ни речи није разумела. Гдекоја жена говори само за то, што јој то годи. А шта би и радила, кад не би говорила? Још би јој паук затворио уста мрежом.

— Боли, јел те? Ал' сутра ће болети још јаче. То обично бива тако. Богме, осетићете још и кроз две недеље. Али што јесте, јесте, — рече и значајно намигне, показујући на млади пар, — баш ће то бити леп пар људи.

Још неколико је корачаја било до Мравучанове куће, али још би била ближа, да се није баш пред варошком кућом раскречила велика бара, због које су морали обилазити поред крчме. Али напослетку и бара је потребна у Бабасеку, сви су је поштовали, јер ту се купале варошке гуске, украј обале каљужали се прасици и на послетку у случају пожара одавде су ватрогасци носили воду. Не треба ваљда ни да споменем, да се све варошке жабе овде улогориле, приређујући мештанима дивне концерте.

Дакле ова бара је потребна, радо су је трпели, као корисну установу, и кад је једанпут жупанијски мерник Јован Брункус овуда пропутовао и поглаварство упозорио, да ту бару пред варошком кућом треба засути, свако је псмејао Јована Брункуса.

За то су и сад Мравучанови гости морали обилазити бару и проћи поред крчме, коју су странци међу собом крстили »код смрзнуте овце«, а тиме су циљали на бабасечку климу. У крчми »код смрзнуте овце« још и сад су цигани свирали, људи већ нису могли стати унутра, два три Словака, што продају шафрањику, стојећки су пили на пољу ракију, а један таљигаш из Зволена сео је за једини сто и дао доносити све по три боце вина. Већ се поштено напио и сам собом гласно говорио, погледајући на своју мршаву мрцину, која је упрегнута у таљигама с отпуштеном главом чекала на свога госу.

— Још ми каже мој сусед — мудричио је таљигаш — да мој коњ није коњ. А како не би био коњ? Био је то коњ још и у Кошутово време. Ко каже, да не може вући терет? Не може да, јер је терет тежак. Што је мршав? Како не би био мршав, кад му не дам зоби! За што не дам? Та дао бих му, кад би је било. Каже, да ни прошли пут није могао извући таљиге. Није да, јер се точак у блату заглибио. Мој сусед је велик магарац. Је ли истина, ил' није?

Устао је посрћући и захтевао од оних, што су ракију пили, да се изјасне: да ли је његов сусед магарац или није?

Они се лепо уклоне испред њега, а на те таљигаш, као бесно псето, које не види и не чује, али опет за то човека нањуши, наиђе на мадам-Кризби, коју је Мравучанка водила испод руке:

— Је ли дакле мој коњ коњ или није коњ? — Госпођа Кризби се уплаши, цикне, а мал није у несвест пала од задаха, што је долазио из таљигашевих уста.

— Свети Боже! — простење — у какву сам земљу ја дошла!

Али Мравучанка, како је иначе била блага, знала је тако исто бити и бесна.

— Да ли је твој коњ коњ, то не знам, — рече — али да си ти пијано крме, то видим.

И тако га нежно одгурну, да се чак на пут откотрљао, као каква будева, и крчећи продужио мудровање:

— Каже мој сусед, да је ћорав на једно око. Лудорија! Па и с једним оком исто толико види пут, као и са два.

Устаде с тешком муком, и у несвесном пијаном стању устреми се на њих; мадам-Кризби заборави, да је озлеђена, поче трчати, неспретно се задигла чак до колена, јер би се иначе заплела о дуге сукње. Шафранције, који су гледали за њом, с подсмехом су заглéдали танке ноге: »Како до ђавола може с овим ногама тако да трчи!«

Још се већма чудила Вера, која је с Ђурицом ишла напред и разговарала, не приметивши гадно понашање зволенског таљигаша, и није знала, шта да мисли, видећи болесну жену, како лако трчи.

— Мадам, мадам! Шта Вам је?

Но мадама није одговорила, већ је грчала управо у Мравучаново двориште, али тамо се опет уплаши и поче јако цикати, јер су је три грдна овчарска паса лавежом дочекали на вратима.

Била би скоро у несвест пала, да се није домаћин Мравучан брзо створио тамо; и тако је у његову загрљају пала у несвест.

Градоначеоник ју је држао и само бленуо, јер још није видео онесвешћене женске, чуо је нешто, да их овом приликом треба водом попрскати, али по воду није могао отићи; мислио је, да би добро било мало је уштинути (од тога и мршава жена прогледа), али само што ту треба и мало меса, а мадам-Кризби била је сама кожа и кост.

Дакле чекао је с хришћанским стрпљењем, док остали не дођу, који су брзо повратили куказни нервозни створ.

— Ах! — уздахну мадама поново. — У какву ли сам ја земљу доспела!

ност интерпелеције, што се односи на козаке, па онда прелази на расправу интерпелације о *хапшењу уредника* листа „Courier de St. Pétersbourg“. По тој је интерпелацији полиција продрла у штампарију те ухапсила уредника, једног сарадника и коректора. *Полицајски је инспектор изјавио, да ће и у Петрограду, пре но што престане погром у Бјелостоку, аранжирати такав погром.*

Прешност те интерпелације буде једногласно усвојена те седница буде закључена у $^{3}/_{4}$8 сахата.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 15. јуна 1906

— **Српски учитељски конвикт у Новом Саду** имаће у својим просторијама за идућу школску 1906/7. годину више упражњених места како у мушком, тако и у женском одељењу. Који се чланови оснивачи и потпомагачи нису досад пријавили за ова места, нека изволе то учинити најдаље до Ивања-дне о. г. т. ј. до 24. јуна (7. јула) о. г. Родитељи, који би желели дати своје дете у конвикт а нису још чланови овог завода, могу то учинити до горњег дана и дужни су до скупштине уплатити своју чланарину. Учитељи као оснивачи уплаћују по 3% од своје редовне плате, колико за пет година износи, а други плаћају 100 Круна, и тек по том могу им деца бити примљена. Деца неучитеља или чланова потпомагача плаћају месечно у напред по 38 круна, а учитељска деца, или чланова оснивача по 28 круна месечно у напред. За то имају надзор, храну, стан, огрев, осветлење, прање и, ако се поболе, лекара и лекарије.

Ближа извешћа налазе се у кућевним правилима, која се шаљу родитељима бесплатно, кад се за то обрате на управу конвикта.

Како је досадањи надзорник конвикта због порушеног здравља поднео оставку, позивају се професори и односно учитељи, који би то место желели заузети да се писмено или усмено пријаве председништву конвикта до Ивања дне о. г.

Скупштина ће бити 27. јуна (10. јула) о. г.

— **Страјкови у Н. Саду.** Радници у овдашњој творници кола фирме *Рајх* и *Лебхерц* ступили су у суботу у страјк. Главни су им захтеви: 10 сахата рада на дан, па како власници то уопште нису вољни да даду, преговори за измиру су прекинути, а исти власници су услед тога редуковали рад творнице. У понедељак су намештеници овдашњих творница спирита и бачварских мајстора ступили у страјк. Творничари су се још истог дана споразумели са својим радницима, тако да код њих прекида рада управо није ни било, но мајстори неће да се погађају са страјкашима.

— **Мршав резултат новачења.** У нашој вароши је прошле суботе и сад у понедељак извршено главно новачење за г. 1906. Резултат је: Увршћено је у заједничку војску 23 рекрута, а у домобранство такође 23 рекрута; у докнадну резерву увршћен је 71 рекрут.

— **Поводом избора мохачког пароха.** Добили смо ове редове са молбом да их штампамо:

„Неко quasi из Мохача под псеудонимом „*Правдан*“ пише у 192 бр. „Браника“ од о. г. о избору протопароха мохачког. „Правдан“ тај *ниши је из Мохача, ниши је шо, шшо му име казује*, јер, да воли правду, споменуо би, да је 4. (17.) јуна о. г. одржана у Мохачу велика конференција свију *изборника Мохачана*, који ће бирати протопароха, те да се иста *једногласно* изјаснила за моју маленкост; споменуо би и то, да је из те конференције разаслат позив на све свештенство ради конференције у очи дана избора, који се позив завршује: *општина је мохачка једногласно за г. Јована Бешлића, пароха башког*, који факт најбоље илуструје, како они, *који су позвани да бирају протопароха мохачког, о „незаконитој кандидатури“ мојој суде.* А да је исти „Правдан“ *Мохачанин*, не би могао *8. (21.) јуна* писати, да ће избор бити на Видов-дан кад је већ *6. (19.) јуна* свако знао, да је избор због утока странке, која је при избору 29 изборника у мањини остала, одложен. Дреку је неистину избацио „Правдан“, кад је рекао, да сам ја пуштен у кандидатуру у тој намери, да *се осујети избор г. Страшимировића.* Да је преч. конзисторија хтела осујетити избор г. Стратимировића, она га просто не би к избору *припустила* а то је с тим лакше могла учинити, што је имала и узрока за неприпуштање.

Да је пак г. Стратимировић био *споразуман* кандидат *Мохачана*, то ја сада први пут чујем, но не могу да верујем, пошто ме у том случају не би сл. црк. општина мохачка као својег кандидата позвала и у својем допису званично изјавила, да она до сада својег кандидата имала није, а колико ја познајем Мохачане, мислим, да то нису људи, који ће споразум неком за љубав нарушити.

У **Бати** дне 13. (26.) јуна 1906.

Јереј **Јован Бешлић**
парох.“

— **Са српског прстена.** Г. Владимир *Вукичевић* из Сомбора верио се са госпођицом Вјером *Илићевом* из Ст. Пазове, млађом сестром нашег младог пријатеља г. Николе *Илића*, књиговође Митровачке Штедионице. Најсрдачније честитамо младим вереницима!

— **Новија наредба у ствари жетелачких страјкова.** Угарски министар унутрашњих дела гроф Јулије *Андраши*, с обзиром на то, што на више крајева Угарске избија жетелачки страјк те угрожава угарску пољопривреду, издао је ово дана нову наредбу административним властима. Позива жупанијске управне одборе, да приликом онаких страјкова, који угрожавају јавну сигурност жупанија или општина, не зову у помоћ војнике него *жандармерију*. То пак нека чине тако, што ће на угрожено земљиште покупити више жандарма те тако одржати јавну сигурност. Ако то не би било могуће, тек онда нека затраже од надлежне војне власти, да изашље потребну војну силу. Најзад наређује министар, да жупанијске власти у сваком случају са командом жандармерије удесе, шта ваља чинити и према томе нека онде поступе.

— **Пробе црногорских топова.** „Глас Црногорца“ јавља: Пошљедњих дана у околини Цетиња извршено је пробно гађање из нових наших топова. Најприје је 6. ов. мјес. извршено пробно гађање из 12 cm топова. Од 15 испаљених метака у биљегу је ударило 7. Гађање је извршено с одстојања од 2800 метара *с одличним успјехом*, и било је непосредно. Командовао је поручник г. В. *Божовић*.

У четвртак 8. ов. мјес. извршено је пробно гађање са топовима *хаубица* од 21 cm. Испаљено је 11 метака, од којих је у биљегу пало 6. Гађање је извршено с одстојања од 4200 метара посредно преко неколико препона. *Успјех је био одличан.* Видни плотун био је такав, да посматрачи нијесу могли примјетити да је плотун, него су мислили, да је опаљен само један топ. На таквој даљини и преко толиких препона може се рећи да је резултат показао више 50%. Овим гађањем командовао је пор. г. *Лепешић*.

Треће пробно гађање извршено је јуче са топовима *мортири* од 16 см. Од 15 испаљених метака 6 је ударило у биљегу. Гађање је било непосредно, а *резултат* такође *врло добар*. Овим је гађањем командовао поручник. г. П. *Лекић*. Сва три гађања на опште задовољство војних стручњака и многобројних посматрача извршена су под надзором бригадира г. Митра *Маршиновића*.

Свима овим пробама присуствовали су Његово Височанство Књаз *Мирко* са господом министрима, аустро-угарски посланик г. *барон Кун*, руски војни аташе г. потпуковник *Пошапов*, бугарски дипломатски агент г. *Тошев*, официрски кор цетињског гарнизона, чиновништво и многобројно грађанство.

Новости са стране.

— **Натпис на гробу словенског апостола светога Ћирила.** Као што је познато, велики словенски апостол *св. Ћирил* умро је у Риму године 869. и сахрањен је онде у базилици светога Климентија. Сад јављају из Рима, да је монсињоре *Вилпери* у старој базилици св. Климентија открио првобитне сликарије и натпис на гробу светога Ћирила. Та је базилика сад под другом црквом. За сликарије у њој зна се већ од педесет година амо, али су их старинари већином погрешно схватили, а њихове су заблуде прешле после и у Бедекера и остале путне књиге.

— **Експедиција на северни пол.** Из Копенхагена је пре неки дан на броду „Danemark“ са двадесет и седам пратилаца пошао Милијус *Ерихсен* у североисточну Гренландску. Кад се кренули, било је на обали много хиљада људи, који се срдачно опростили са члановима експедиције. Пре но што се кренули, стигли су силни телеграми, међу овима један и од саксонскога краља *Фридриха*, у којем експедицији жели сретан пут, повољан резултат и повратак. Експедицији је смер, да испита до сад непознате крајеве североисточне Гренландске. Данска врло много очекује од Ерихсена и од његових двадесет и седам пратилаца.

— **Нов американски закон о досељивању.** У Вешингтну је посланички дом усвојио закон, по којем се они досељеници, који хоће да се склоне испред верских или политичких гоњења, не могу одбити за то, што су сиромаси или болесни. У Америку се наиме, бар у Сједињене Државе Северне Америке, не пуштају они, који су болесни, те се о њима може претпостављати, да ће земљи пасти на терет, а и они, који признају, да немају нигде ничега.

— **Шест месеца тавнице због двобоја.** Пишу из *Рима*: После расправе од готово два месеца једва се једаред завршила парница пред поротним судом, што је вођена била против потпоручника *Етора*, који је у двобоју мачем убио свог пријатеља и друга поручника *Матејија*. Поротни је суд Етора *осудио* на шест месеца затвора. Узрок том смртоносном двобоју био је однošај међу Матејијевом лакомисленом женом и потпоручником. Кад је муж дознао за неверство своје жене, изазвао је на двобој свога друга. Тукли се на пиштоље тако, да су десет пута мењали ђулад, али у пркос тим тешким условима оба су противника остали неозлеђени. Часници су мислили, да је с њихове стране та ствар изведена на чисто, међу тим заповедник њихова пука нареди, да двобој наставе на мачеве. Одмах при првом судару Матеји се набоде на мач свога противника те остане *мршав* на двобојишту. У Италији многи одобравају тако строгу пресуду против двобоја, с друге опет стране устају против тога, што су војнички часници дужни изаћи на двобој, кад им то нареди претпостављеник.

НОВИЈЕ.

Беч, 14. јуна. Цар и краљ *Фрања Јосиф* је јуче пре подне примио у засебној аудијенцији црногорску кнежевску породицу. У двоје дворских кочија, које су послате по њих, одвезали се црногорски кнез *Никола* и оба му сина, престолонаследник кнез *Данило* и кнез *Петар* са шефом црногорског санитета, личним лекарем др. *Перазићем*, у Хофбург. Кнез и оба му сина носили су цивилно одело, салонски капут и цилиндар. Кад су улазили у двор, стража на капији Бурга и главна стража у Бургу ступише под оружје; ударан је у бубањ и свиран у трубу генералмарш. У 11 сахати цар и краљ је примио кнеза и његова оба сина. Та аудијенција трајала је око пô сахата. Затим је лични лекар др. *Перазић* примљен у засебној аудијенцији.

Лавов, 14. јуна. „Газета Народова“ јавља, да је *врење међу русинским сељацима* у Буцачком срезу *врло опасно*, тако да је онамо одаслата војска.

Београд, 14. јуна. Немачка влада није хтела да даде агреман за Јапу *Ненадовића*, рођака краљу Петру, који је одређен био за посланика у Берлину, јер је Ненадовић учествовао у завери против краља Александра. Српска влада је сада, ако немачка влада остане при свом отпору, решена, да *не попуни место српског посланика у Берлину.*

Петроград, 14. јуна. „Русскій Инвалидъ“ јавља, да је цар *строго укорео* команданта лајб-гардијског Преображенског пука, свите Његова Величанства генерала-мајора *Гадона* због недостатка реда и запта у првом батаљону тог пука.

Цариград, 14. јуна. На црногорско-турској граници, особито код Гусиња и Плаве, *непрестано има окршаја између Турака и Црногораца.* У последњем боју заробљено је 13 људи, а 42 су се утопили при узмицању преко реке Дунаве. Чује се, да су Црногорци (? — Ур. „Бр.“) спалили неколико мухамеданских села, па тобоже убили и неколико становника. Ради појачања ових дана је отишло 3 батаљона у Беране и одељење од 150 војника у Плаву. Услед тих вести узнемирени су Арнаути у суседним крајевима, особито у Ђакову, Пећи и у Подримском крају, северно од Призрена. Арнаути се спремају, да се одупру евентуалним даљим црногорским нападима. У Пећи веле да тога ради већ стоје 200 Арнаута, да ухвате општу *бесу* (међусобно примирје) за време догађаја на граници. За време бесе имале би престати крвна освета и све друге унутрашње распре. (Доносимо ову цариградску вест, да се види како Порта износи *лажи против Црногораца*, само да може оправдати *крваве злочине*, што их дивљи Арнаути спремају бедној српској раји. — Ур. „Бр.“).

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Цар и краљ о балканској политици.

Беч, 15. јуна. Приликом серкла, што га је цар и краљ Фрања Јосиф држао после ручка, који је он приредио у почаст аустриској делегацији, рекао је владар словеначком делегату др Шустершићу, е **није истина**, да је балканска политика аустро-угарске монархије непријатељска Словенима; шта више, та политика доследно иде за тим, да се одржи самосталност балканских држава.

Аустријски сабор.

Беч, 15. јуна. Заступничка кућа је примила прорачунски провизоријум и трговинско-политички закон о опуномоћењу. За време расправе су пангерманци заступници напали остале Немце због деловања немачког министра Праде-а, за ког пангерманци веле, да пактира са Словенима.

Накнадни избори.

Будимпешта, 15. јуна. У Унгвару је Кошутовац Шома Вишонтаји, а у Теке-Теребешу гроф Мориц Естерхази (од уставне странке) једногласно изабран за посланика на угарски сабор.

Угарски сабор.

Будимпешта, 15. јуна. (Заступничка кућа). У данашњој седници известилац др. Аладар Балаги подноси нацрт адресе. Исти је прочитан. Нацрт ће се штампати и и у своје време ставити на дневни ред. Затим је седница закључена.

Делегације.

Беч, 15. јуна. Угарска делегација је коначно примила закључке у погледу прорачуна министарства иностраних дела, па је отпочела претрес поморског прорачуна. Известилац гроф Мајлат препоручује да се прими прорачун. Делегат др. Карло Кмети изражава своје признање руководству ратне марине, која је потпуно дорасла великим задатцима, што се на њу стављају при одбрани међународних привредних интереса обе државе. Прима прорачун, али му није право, што садашње стање ратне флоте не одговара паритету, јер узалуд тражи накнадну угарску ескадру. Мисли, да то питање ваља решити тиме, што би се 43% угарског житељства асентирало у марину.

Догађаји у Русији.

Батум, 15. јуна. Војници у више компанија градске артиљерије побунили се. Козаци су целу ноћ држали бунтовнике опкољене, те се ови вратише у службу.

Књижевне вести.

„Из историје српског народа за омладину и народ.“ Под тим насловом је г. Кузман *Миловановић*, срп. нар. учитељ и управитељ српских основних школа у Н. Саду, издао књижицу, којој је цена 20 потура, а може се наручити код књижаре А. Пајевића (Ф. Огњановића) у Новом Саду.

Новосадска пијаца.

Извештај од 15. (28.) јуна 1906.

Нова жита.

Пшеница I. каквоћа	—		К	7·85 п.
„ II. „	—	—	„	—·— „
Зоб — —	—	—	„	8·80 „
Јечам стари —	—	—	„	7·20 „
„ нови —	—	—	„	5·50 „
Кукуруз: —	—	—	„	—·— „
„ окрњен (стари)	—		„	—·— „
„ нови —	—		„	6·40 „

Довози: добри.
Расположење за куповање добро.

Продато је: 150 мц. пшенице; 20 мтц. зоби, 30 мтц. јечма и 300 мтц. кукуруза нова.

Цене се разумеју по 50 килограма.

†

Јавна захвала.

Приликом погреба нашег незаборављеног брата, девера, стрица и деде

ЂОКЕ КУМАНОВИЋА,

који се у 77. години свога живота, — а који је у цвету своје младости у 25. години ослепио — у вечност пресели, изјављујемо овим путем нашу најтоплију захвалу: пречасном госп. *Војводићу*, администратору парохије; врлоштованом учитељском збору, гг. општинским чиновницима, гг. месним трговцима, занатлијама и **свима**, који су **нашег милог** покојника до вечне куће отпратили. Нарочито хвала шесторици занатлија, који су тело нашег покојника до гроба однели и матери земљи предали.

Вечна му успомена!

У **Новим Карловцима** (Сасе), 9. јуна 1906.

Јован Кумановић, брат.
Милева Кумановић, снаха.
Стеван Кумановић, синовац.
Марина Мавреновић рођ. *Кумановић*, синовица.
Васа Мавреновић, зет
и унучад.

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ЦЕНТРАЛНИ КРЕДИТНИ ЗАВОД

у

НОВОМ САДУ

треба неколико

МЛАЂИХ ЧИНОВНИКА

и

ВЕЋБЕНИКА.

Компетовати могу они, који су свршили трговачку школу.

320 1—3

ПОЗИВ.

Г. г. честичари **Сриске шајкашсентиванске штедионице као задруге у Шајкашсентивану,** позивају се овим на

ванредну главну скупштину,

која ће се одржати у Шајкашсентивану, 2. (15.) јула о. г. у 9 сати пре подне у заводским просторијама, са овим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

1. Оверовљење присутних честичара.
2. Модификација 22. §. задружних правила.
3. Избор 3 честичара за оверовљење скупштинског записника.

У *Ш. Ст. Ивану*, 15. (28.) јуна 1906. г.

218 1—1 **УПРАВА.**

ПРОМЕСЕ

Австријских кредит. срећака

од 1858. год.

ГЛАВНИ ЗГОДИТАК:

К 300.000.—

1 згодитак од К 60.000·—, 1 згодитак од К 30.000·—, 2 згодитка по К 10.000·—, 2 згодитка по К 4000·—, 3 згодитка по К 3000·—, 3 згодитка по К 2000·—, и 35 згодитака по К 800·—.

Жребање **1. јула о. г.**

Цена К 17·—.

БЕЧКО КОМУНАЛНИХ СРЕЋАКА.

Главни згодитак:

К 400.000

1 згодитак од К 20.000·—, 1 згодитак од К 10.000·—, 5 згодитака по К 2000·— и 12 згодитака по К 500·—.

Жребање 1. јула о. г.

Цена К 15·—.

Издаје

Мењачница Централног Кредитног Завода

у Новом Саду.

Поштом шаљемо промесе кад нам се поред цене / шаљу још 35 пот. за поштарину. 312 5—

На захтев и поштанским поузећем.

ЛИПИК у Славонији

Железничка, поштанска и телеграфска станица!

Купатило првог реда. Највећа удобност.

Једини *алкалични топли извор* (64° C) са *јодном садржином* на континенту.

Непремашиви успеси у лечењу код свих *катарних афекција* путева *за сваривање* и *мокраћу*, код *мокраћлокиселе дијатезе, улога, ревме* и *ишијеса, скрофулозе, рахитиса* и код свих *кревних болести.*

Лечење пићем, термалне купке, лечилиште водом, инхалаторијум.

Десет одличних лекара у лечилишту.

Проспекте и обавештаје даје

199 5—5 **Управа купатила.**

ПРИЗНАТА МОДЕРНО УРЕЂЕНА ФАБРИКА

Г. СКРБИЋ

ЗАГРЕБ

ИЛИЦА 40.

препоруча своје солидне и јефтине жалузије, дрвене и платнене ролете, дрвене и жељезне капце за прозоре и дућане и т. д. 210 6—12

Ценовници франко и бадава.

Сви су обратили пажњу на фирму

Ђорђевић, Арадски и друг

СТ. БЕЧЕЈ

где се могу добити најукусније свиле, женски штофови, делини, зефири, гренадини, батисти, шифони, цицеви, платна, памука прве класе: кромптона у великом избору, сеферина и дуката по строго утврђеној цени.

ЦЕНЕ НАЈЈЕФТИНИЈЕ!

На захтевање мустре се сваком шаљу franco, а поштарину за поруџбине преко 20 Круна сноси наша фирма.

Потребујемо даље **ДВА СОЛИДНА ПОМОЋНИКА** који одмах ступити могу.

315 3—3

Врњачка бања

топао алкалан кисељак (35·4 C)

у живописној околини на подножју планине **Гоча.** — **Ваздух јединствено чист, планински.**

Од железничке *станице Сталаћа* стиже се колима преко Крушевца кроз романтичну долину Моравску за пет сати путовања. Посетиоци имају право на бесплатан повратак железницом, ако су у бањи провели најмање 10 дана; потребна уверења за то издаваће им лекар.

Индикације: Оболења органа за дисање, болести желуца и црева, жучни камен, шећерна болест, болести бубрега и мокраћне бешике, болести срца, неурастенија, малокрвност, женске болести.

Врњачки топли кисељак употребљава се *за пијење* чист, са сурутком или с млеком. *Топла купатила* у два басена. *Хладно купатило* у речној, планинској води, у два велика басена с тушевима. Инхалација. Испирање желуца с минералном водом. Гаргаризме. Испирање носа. Ригације. Бактериолошка испитивања.

Станова има у хотелима и засебним укусним вилама с постељним прибором или без тога. 500 исправних соба у рејону бањском стоје посетиоцима на расположењу. Цена намештеној соби 1—4 динара. *Храна* у гостионицама и пансијонима под надзором лекарским.

Стална пошта и телеграф. Парк проширен и улепшан. Бањска музика, Мертлова капела из Београда, свира у парку сваког дана јутром и вечером.

Посета: У години 1905. било је 3780 посетилаца сем пасаната.

Државни бањски лекар: Др. Павле *Бота*. Сем њега ординирају приватни лекари Др. Св. Арновљевић и Др. Ђ. Гаврић. Ново уређена апотека.

Бањска сезона од 1. јула до краја августа.

Ближа извешћа даје

291 5—5 **Управа бањска.**

ШТАМПАРИЈА

деоничарског друштва „Браника“ у Новом Саду

Грчко-школска улица бр. 11., у кући г. дра Мих. Полита

препоручује се п. н. публици како из места тако и са стране за израду сваковрсних штампарских послова, као: деоница, диплома, позива на беседе и забаве, разних трговачких тисканица, дела, брошира, часописа, заручница, посетница, јеловника, посмртних објава и т. д.

Нарочито се препоручујемо сл. новчаним заводима за израду

пословних књига

сваке врсте — које наша штампарија **много јефтиније** може да изради, а тако исто чисто и укусно као растриране књиге, — даље **биланција** и свих потребних тисканица.

Славним црквено-школским општинама препоручујемо се за израду домовних, крштених и посмртних протокола, годишњих прорачуна и т. д.

Наша новооснована штампарија снабдевена је са најбољим брзотисцима, најмоднијим орнаментима и украсима, стога смо у стању сваку поруџбину у духу данашње најмодерније технике извести.

Цена умерена, израда солидна и чиста.

По жељи наших пошт. поручиоца, израђујемо нарочито разне позивнице и осталепоруџбе и са основом (Tondruck) прецизно и чисто.

С поштовањем

213 93—

Штампарија деоничарског друштва „Браника“

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“. Штампарија деоничарског друштва „Браника.“